

Utsikt

Skövdefabrikens informationsblad till närboende

Höst
2014

Mer återvunnet bränsle

CEMENTFABRIKEN I SKÖVDE använder nu dubbelt så mycket avfallsbaserade bränslen, efter att förra årets stora investeringar varit i drift ett tag.

Fabriken har länge använt alternativa bränslen i cementproduktionen, både för att kunna utnyttja restmaterial som en resurs och för att minska koldioxidutsläppen som är en konsekvens av fossila bränslen.

Förra året installerade Cementa en ny brännare som är bättre anpassad för att elda den här sortens bränslen – oftast en blandning av papper, plast, trä och tyg där ungefär hälften är biologiskt nedbrytbart. Den nya sorteringsanläggningen i Timboholm förser fabriken

med bränslen som bygger på avfall från lokala industrier. Det är en annan avgörande faktor då fabriken nu har ett jämnt inflöde av bränslen med god kvalitet.

– I dag kan vi bränna dubbelt så mycket alternativa bränslen jämfört med tidigare, och vi ligger på runt två ton i timmen, säger Alexander Lagerholm, projektingenjör vid Cementa.

Målet är 35 procent

Målet är att tillverka cement med 35 procent alternativa bränslen. Nu ligger fabriken på 30 procent och vissa ytterligare investeringar är gjorda för att nå hit. De eldfasta delarna i ugnen är till exempel utbytta för att bättre kunna hantera de klorhaltiga ämnen som fälls ut. En nybyggd mottagningsstation för AC-bränslen, flytande industriavfall, förbättrar förutsättningarna för den sortens återanvändning.

Medarbetarna har också gjort anpassningar i arbetet för att se till att ugnen kan vara i drift så mycket som möjligt. Underhållsronden är utökad för att förebygga stopp. Alla reservdelar som kan komma att behövas ska alltid finnas hemma. Det handlar också om logistiken runtomkring, som att ha rätt skopa på lastaren för att undvika spill och få ut maximalt av bränslelagret som räcker i drygt två dagar.

↑ Alexander Lagerholm.

Fortsatt optimering

– Vi har nått långt under den här perioden och de största flaskhalsarna är eliminerade. Nu arbetar vi vidare med optimering på väg mot en ännu mer miljöanpassad cementtillverkning. □

↑ En specialbyggd mottagningsstation gör hanteringen av AC-bränslen betydligt säkrare. Den kan liknas vid en omvänd bensinstation – tankbilar lossar de flytande massorna som förs vidare in i anläggningen där de nyttjas som bränsle.

En ny silhuett

FABRIKEN HÅLLER PÅ att få en förändrad silhuett. Det är det gamla elfiltret som tas ner. Ett filter används för att förhindra att damm och partiklar sprider sig i omgivningen. För att minimera påverkan på miljön krävs ett systematiskt förnyande av filtren och för åtta år sedan installerades det textilfilter som i dag är i drift och som står placerat på marken.

Genom att ta bort gammal utrustning skapas en friare och säkrare arbetsmiljö och därför monteras nu också en av de gamla cementugnarna ner. Ugn 5 var den sista så kallade våtugnen, och den var i drift från 1964 fram till 1980-talet. Ugnen bryts nu ner i smådelar och materialet kan återvinnas i andra industriella verksamheter. □

Som nyanställd på Cementa under året – hur har du upplevt din första tid?

Emrus Ajvazi, truckchaufför i stenbrottet

– I dag fick jag anställning efter att tidigare ha sommarjobbat här, så jag är jätteglad! Jag har lärt mig mycket och alla kollegor är verkligen hjälpsamma. Det bästa är att företaget är så noga med säkerheten. I min roll är särskilt varselkläderna viktiga, sikten är alltid delvis skymd när du kör stora fordon.

Ylva Stenberg, produktionsredovisare

Jobbet är intressant. Jag sammanställer all produktionsdata vilket kräver en hel del analys och eftertanke och jag har haft stort stöd av kollegor med samma roll vid Cementas andra fabriker. Jag har fått chansen att lära känna verksamheten och har till exempel varit med vid sprängningar.

Håkan Gustafsson, underhållsingenjör el

– Det har varit otroligt roligt att börja här. Med min bakgrund från Volvo är detta en väldigt annorlunda miljö med både höga byggnader och nedgrävda kablar. Jag upplever att Cementa mår om de anställda. Vi är inte så många och man försvinner inte i mängden.

↑ Fabrikschef Matilda Hoffstedt.

SOM MÅNGA AV ER nog känner till arbetar vi målmedvetet med den process som vi hoppas ska leda till ett tillstånd att bryta kalksten efter 2017. Vi inväntar nu en kommande förhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

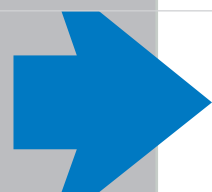
Domstolsförhandlingen i april 2014 ledde till ett avslag då domstolen menade att det fanns frågetecken kring några delar av vår framtida miljöpåverkan. Tillsammans med utomstående expertis arbetar vi nu fram ännu tydligare beskrivningar för att förklara de effekter som en framtida brytning får på omgivningarna. Och vad både samhället och Cementa har att vinna på det. För jag är övertygad om att vi kan fortsätta producera och leverera cement på ett hänsynsfullt och miljömedvetet sätt i Skövde.

Varje vecka går 10 000 ton cement ut från fabriken med våra tre cementprodukter: byggcement, snabbcement och murcementen, Gullex. På så vis försörjer vi andra industrier i regionen och våra produkter har en bärande roll vid byggandet av nya bostadsområden.

Bland våra kunder finns bland annat Benders i Edsvära som producerar takpannor av betong. Vi har Abetong i Småland, som producerar betongslipers som bär fram hela Sveriges järnvägar. Känner du till att en hel del av den cement som tillverkas i Skövde faktiskt används under jord? I Zinkgruvan behövs den för att stabilisera väggarna i gruvans tunnlar. Likaså använder man cement blandad med kalk för att stabilisera mark som ska bebyggas.

Vår cement finns överallt i samhället och den gör nytta. Hur vi arbetar för att producera cement av hög kvalitet med hållbara arbetsmetoder kan du läsa mer om i det här numret av Utsikt.

/Matilda

Träning i riskmedvetande

SÄKERHETSFRÅGORNA HAR under de senaste åren fått en alltmer given plats i verksamheten. Precis som vid övriga anläggningar inom HeidelbergCement genomför Skövdefabriken en årlig säkerhetsvecka. Då avsätts tid för utbildning, övningar och diskussioner.

– Syftet är att få våra medarbetare att i alla lägen tänka efter före man gör någonting, förklarar Fredrik Cullberg som är säkerhetsrådgivare vid Cementa i Skövde.

Han berättar att det varit en nedåtgående trend för antalet olyckor sedan det systematiska arbetet med säkerhet tog fart för snart två år sedan.

Under säkerhetsveckan i höstas fick medarbetarna gå igenom ett antal stationer. Vid en station visade förrådspersonalen upp all den utrustning som finns tillgänglig att hämta ut. Bland annat presenterade de en ny sorts handskar som förhindrar skärskador.

Förhindrar start av misstag

En station fokuserade på vikten av processbrytning enligt metoden "bryt och lås", där en medarbetare som gör underhållsarbete sätter ett hänglås på till exempel en manöverbrytare till en maskin, för att den inte ska startas medan arbete pågår.

En elektriker visade hur "bryt och lås" fungerar i ett ställverk, där all ström kommer in. Här handlar processbrytning inte enbart om elektriciteten utan det kan exempelvis finnas luftflöden som behöver stängas av. Det kan också ha samlats materialrester på hög höjd som kan lossna och falla ner och som behöver tas bort på ett kontrollerat sätt.

Arrangerade riskmoment

Vid en tredje station hade man preparerat ett antal potentiella risker i förväg, som medarbetarna fick möjlighet att upptäcka och reflektera kring. En sådan plats var cementkvarnen, där klinker mals tillsammans med gips för att erhålla cementen.

– Resterna av cementklinkern på golvet framför ingången kanske du ser när du ska kliva in i kvarnen, men när du sedan ska gå ut är ofta riskmedvetandet annorlunda. Du backar ut, du är klar med ditt jobb och fokuserad på nästa aktivitet. Då gäller det också att vara uppmärksam, poängterar han. □

Vid cementkvarnen finns flera risker att analysera. Är stegen ordentligt förankrad? Hur är dess höjd i förhållande till öppningen? Hur ser det ut på golvet nedanför? Är sladden som leder in i kvarnen försedd med jordfelsbrytare? Kan de lutade och hängande elementen bredvid kvarnen utgöra en risk? Medarbetarna fick möjlighet att notera allt som behöver åtgärdas innan arbetsplatsen är säker.

Tidigare fabrikschefen tillbaka i ny roll

Under hösten tillträdde Skövdefabrikens tidigare fabrikschef Arvid Stjernberg som Technical Director för affärsområdet Cement i moderbolaget HeidelbergCement, region Northern Europe.

Arvid Stjernberg är nyss hemkommen från Istanbul i Turkiet där han haft motsvarande roll inom HeidelbergCement-bolaget Akcansa och ansvarat för tre fabriker i landet under fyra år. Han började som trainee inom HeidelbergCement 1995, och 2006-2010 var han fabrikschef i Skövde.

– Tiden utomlands har varit fantastisk för både mig och min familj. Istanbul är en härlig

stad och jag är säker på att vi kommer att besöka den många gånger i framtiden.

Turkiet är en stor producent av cement med en tillverkning på cirka 50 miljoner ton cement (förbrukningen i Sverige är ungefär 2 miljoner ton) fördelat på 21 olika tillverkare, och det gäller att hela tiden jobba med verksamheten för att lyckas i den hårda konkurrensen. Erfarenheterna han fått kommer att vara till stor nytta framöver, menar han.

– Jag ser fram emot att få jobba med Skövdefabriken igen. Skövde är en viktig resurs för Cementa med sitt centrala läge i Västsverige och fabriken levererar varje dag cement av hög kvalitet till i stort sett all byggverksamhet i regionen, säger Arvid Stjernberg, och fortsätter:

– Skövdefabriken har alltid haft fantastiska medarbetare med en hög kompetens på en rad områden. Under min tid i Turkiet hade jag stor nytta av de erfarenheter jag fick som fabrikschef i Skövde.

Utbyte mellan länderna

Det har även funnits tillfälle för erfarenhetsutbyte mellan länderna. I ett underhållsprojekt fanns medarbetare från Skövde på plats i Turkiet för att hjälpa till, och personal från Turkiet har varit i Sverige för att studera hur fabriken arbetat med att införa ny teknik för alternativa bränslen.

Arvid Stjernberg är i dag ansvarig för sex cementfabriker i Sverige, Norge och Estland.

– Efter mina år i Skövde ligger såväl fabriken som regionen mig varmt om hjärtat och jag kommer så ofta tillfälle ges komma på besök. □

90 år med cement i Skövde

I ÅR ÄR DET 90 ÅR SEDAN den första industriellt tillverkade cementen såldes från Skövde. Ända sedan 1700-talet har kalkbränning förekommit vid Billingen. Kalkbrukets drift minskade successivt till förmån för cementtillverkningen som kom igång 1924. Råmaterialet vid Billingen visade sig ha en sammansättning väl lämpad för cementtillverkning utan tillsatser av exempelvis lera. Fabriken läge alldeles intill stenbrottet och närheten till ett viktigt konsumtionsområde med goda järnvägsförbindelser bidrog till möjligheten att öka volymerna.

- 1924** Den första cementen såldes från dåvarande Gullhögens bruk i oktober. Kapaciteten i schaktugnarna var 80 ton cement per dag.
- 1935** Den första roterugnen, 84 meter lång, togs i drift. På grund av hög efterfrågan fick även de gamla schaktugnarna startas igen och drivas parallellt under en tid. Fram till 1964 köptes ytterligare fyra ugnar.
- 1969** Den första torrugnen installerades – en av de mest moderna och effektiva.
- 1973** Gullhögens cementtillverkning förvärfvas av Cementa som ingick i koncernen Euroc.
- 1974** Cementa, som då hade sju cementanläggningar i Sverige, rationaliserade verksamheten till dagens tre fabriker i Skövde, Slite och Degerhamn.
- 1994** Som ett resultat av lågkonjunkturen minskades personalstyrkan vid Skövdefabriken kraftigt från 241 till 65 personer. Fabriken var nedläggningshotad, men tack vare sitt kontinuerliga arbete med att optimera produktionsutrustningen kunde fabriken fortsätta med en lönsam tillverkning.
- 1999** Scancem, som var det nya bolagsnamnet efter att Euroc slagits samman med Aker 1996, köptes av den tyska byggmaterialkoncernen HeidelbergCement som därmed blev moderbolag för Cementa.

Byggcement introducerades 1999 med betydligt lägre innehåll av den koldioxidintensiva mellanprodukten klinker. Därefter har flera olika miljösatser gjorts och produktionen har moderniserats och anpassats för dagens volym på 1 600 ton cement per dag.

Bilderna visar Gullhögens bruk 1924 och ett flygfoto över fabriken 1930.

Cementa arbetar på ett miljöanpassat sätt med målsättningen att industri, människor och naturvärden ska samexistera i ett hållbart samhälle i en levande bygd. Vår policy är att ha en öppen dialog med kringboende och myndigheter. Välkommen att kontakta oss med synpunkter och frågor!

UTSIKT

Adress: Cementvägen 1, Box 33, 541 21 Skövde
Telefon: 0500-42 47 00
E-post: info@cementa.se
Webb: www.cementa.se
Tryck: Exaktaprinting

CEMENTA
HEIDELBERGCEMENT Group